

Antagen av
kommunfullmäktige
2014-05-13

Foto: Malena Sattar

BILAGA 3 - Utlåtande Översiktsplan

Enköpings kommun

Översiktsplan för ENKÖPINGS KOMMUN 2030

Utlåtande efter utställningsskedet 2014-01-03

Den 27 augusti 2013 beslutade kommunstyrelsen att sända det reviderade förslaget för översiktsplan på utställning. Översiktsplanen ställdes ut under tiden 2013-09-02 till och med 2013-10-27.

Nedan sammanfattas de inkomna synpunkterna. Kommunstyrelsekontorets eventuella kommentarer redovisas i *kursiv stil*. Yttranden i sin helhet finns tillgängliga hos samhällsbyggnadsförvaltningen.

Remissinstans	Ev. inriktning synpunkter
Myndigheter, organisationer m.fl.	
1. Länsstyrelsen Uppsala län	Riksintressen, LIS-områden, hälsa och säkerhet m.m.
2. Landstinget i Uppsala län	Sambanden mellan bebyggelseutveckling och kollektivtrafik
3. Regionförbundet i Uppsala län	Vikten av kollektivtrafik samt cykelplanfrågor.
4. Naturvårdsverket	Avstår från att lämna synpunkter.
5. Sjöfartsverket	Avsaknaden av farled 925.
6. Länsstyrelsen i Västmanland, vattenmyndigheten	Lämnar inget svar utan hänvisar till Länsstyrelsen i Uppsala län.
7. TeliaSonera	Vikten av tidig dialog i detaljplaneprocessen.
8. Svenska kraftnät	Skyddsavstånd mellan kraftledning och bebyggelse. Vikt av dialog vid arbete vid kraftledning.
9. Handelskammaren i Uppsala län	Bebyggelseutveckling, riksväg 55, näringslivsfrågor m.m.
10. Handikappföreningarnas samverkansorgan	Förtydliganden runt samhällsvinsten med tillgänglighet m.m.
11. Friluftsrådet	LIS-områden,
12. Hela Sverige ska leva	Sedan våra synpunkter på det tidigare förslaget till viss del beaktats har vi inget ytterligare att tillägga.
13. Holmens skog AB	Ny markanvändning Mårsön 3:4.
Politiska partier och inomkommunala	
14. Centerpartiet	Bebyggelseutveckling, jord- och skogsmark, infrastruktur m.m.
15. Miljöpartiet Enköping	Strandskydd och LIS, vindkraft, jordbruk m.m.
16. Miljö- och byggnadsnämnden	Plan- och bygglovfrågor, skyddade områden m.m.
17. Skolnämnden	Främst textkorrektur, skolförvaltningens vision m.m.
18. Socialnämnden	Jämlikhet, tillgänglighet och barn och unga.
19. Vård- och omsorgsnämnden	Vikten av trygghetsboenden samt boende för äldre i strandnära lägen.
20. Upplevelsenämnden	Resonemang om hur nämndens tidigare lämnade synpunkter tagits till vara.
21. Pensionärsrådet	Belysning, parkering, gång- och cykelvägar.
22. Naturvårdskommittén	Jordbruksmarkens betydelse för livsmedelproduktionen samt grön terapi.
23. Vafab Miljö AB	Riktlinjer för avfall
Grannkommuner	
24. Håbo kommun	Regionfrågor, hållbar bebyggelseutveckling, Veckholms skjutfält m.m.
25. Västerås kommun	Västerås stad anser att översiktsplanen är väl genomarbetad och har inget att erinra.
26. Sala kommun	Regionala frågor, riksväg 70, vindbruksområden m.m.
27. Heby kommun	Har inga synpunkter att lämna.
28. Upplands-Bro kommun	Förtydliganden väg 263.
Privatpersoner	
29. Privatperson 1	Vindkraft och vindbruksområden.
30. Privatperson 2	Avfallsfrågor
31. Privatperson 3	Vindkraft och vindbruksområden.

SAMMANFATTNING INKOMNA SYNPUNKTER MED KOMMENTARER

1. Länsstyrelsen Uppsala län (Lst)

Övergripande synpunkter riksintressen

Länsstyrelsen anser att det kapitlet om riksintressen (kapitel 12) behöver ses över, så att hänvisningar till gällande bestämmelser blir korrekta. Riksintressen ska skyddas så att påtaglig skada på områdets värden inte uppstår. När ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål görs en avvägning, enligt 3 kap 10 § miljöbalken (MB), av vilket riksintresse som ska få företräde.

Tillmötesgås.

I översiktsplanen (s. 119) anges angående riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap 6 § MB att denna bestämmelse inte utgör hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet eller för utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret. Detta gäller dock endast riksintressen enligt 4 kap 2-6 §§ MB.

Tillmötesgås, delen om utveckling av befintliga tätorter m.m. har plockats bort.

En förutsättning för att tillgodose riksintressena är att de värden som finns inom riksintresseområdena är kända. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen bör kompletteras med tydliga hänvisningar till de motivtexter och värdebeskrivningar som finns för respektive riksintresseområde.

Tillmötesgås när det gäller motiven till riksintressen för kulturmiljövård då övriga motivtexter är svårtillgängliga eller under uppdatering.

Eftersom flertalet av översiktsplanen föreslagna LIS-områdena ligger inom och/eller tangerar riksintresseområden enligt 3 eller 4 kap MB anser Länsstyrelsen att kommunens bedömning av de föreslagna LIS-områdenas påverkan på riksintressenas värde bör framgå av översiktsplanen. Länsstyrelsen anser vidare att översiktsplanen bör innehålla riktlinjer för hur påverkan ska hanteras i efterföljande beslut.

Texten om LIS och riksintressen har kompletterats med beskrivning om LIS-områdenas påverkan på riksintressen och hur den ska hanteras i efterföljande beslut.

Riksintresse naturvård och Natura 2000

Länsstyrelsen anser angående LIS-område 1 Enköpings-näs, Hjulstabron Västra att det i kommande planläggning samt lov- och dispensgivning är viktigt att beakta påverkan på det närbelägna Natura 2000-området Hjulsta säteri.

Tillmötesgås genom riktlinje.

Riksintresse kulturmiljövård

De föreslagna LIS-områdena nummer 1 (Enköpings-Näs, Hjulstabron Västra), 5 (Arnö färjeläget) och 6 (Amö, Strandby och Alvik) ligger inom områdena av riksintresse för kulturmiljövården. Översiktsplanen beskriver inte att konflikter kan uppstå mellan riksintresseområdenas värden och bebyggelseutvecklingsfrågor. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen bör innehålla riktlinjer för tillgodoseende av riksintresseområdenas värden.

Område 1, 5 och 6 har kompletterats med motivtexter till riksintresseområdena och riktlinjer.

Föreslagna områden får vindkraft nummer 5 (Tillinge - Frösvi El8 norra och södra) och 6 (Vallby/Boglösa/Lillkyrka - Stor-skogen) ligger i närheten av riksintresseområden får kulturmiljö. Även åtgärder utanför ett riksintresseområde kan påverka värdena negativt. Länsstyrelsen anser att påverkan på riksintresseområdenas värden ska beaktas i kommande prövningar.

Område 5 och 6 har kompletterats med motivtexter till riksintresseområdena och riktlinjer.

Riksintresse kommunikationer

Länsstyrelsen anser att det bör framgå att ny bebyggelse inte bör placeras närmare järnvägen än 30 meter från närmaste spårmitt.

Länsstyrelsen anser i likhet med Sjöfartsverket att redovisningen av farleder av riksintresse ska kompletteras med att farled 925 Ytterled-Bålsta.

Tillmötesgås.

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarmakten har i september 2013 uppdaterat områden av riksintresse för totalförsvaret med tillhörande influensområden. Försvarmaktens områden av riksintresse enligt 3 kap. 9 § MB är Veckholms skjutfält, Enköpings övningsfält samt ytterligare ett område söder om Fjärdhundra där influensområdet kan redovisas öppet i kartan. Skogstibble skjutfält är av intresse för Försvarmakten enligt 3 kap. 9 § MB och Länsstyrelsen anser att detta område av hänsyn till hälsa och säkerhet bör redovisas i översiktsplanen. Se beslut från Försvarmakten daterat den 16 september 2013, med beteckning 13 920:62366. De delar av beslutet som berör Enköpings kommun bifogas, se bilaga 1. Beslutet finns i sin helhet tillgängligt på Försvarmaktens hemsida, www.forsvarsmakten.se.

Det bör framgå i översiktsplanen (sid 27) att inom influensområdena ska kommunen samråda med Försvarsmakten om lov, förhandsbesked och planer enligt PBL.

Karta med riksintresse för totalförvaret har uppdaterats samt riktlinje om samråd tillfogats.

LIS-område 8 Veckholm, Ön ligger inom bullerpåverkat område vid Veckholms skjutfält som är av riksintresse för totalförsvaret. Länsstyrelsen vidhåller att ny störningskänslig bebyggelse i form av exempelvis bostads- eller fritidshus inte bör tillkomma här. Se även under landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden) nedan.

LIS-område 8 Veckholm har utgått.

Riksintresse Mälaren med öar och strandområden

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen bör beskriva hur de föreslagna LIS-områdena påverkar riksintresset värden.

Tillmötesgås.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) för vatten

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens ambition att arbeta på ett övergripande plan med VA- och dagvattenfrågor. Länsstyrelsen vill även betona vikten av att i kommande detaljplanering, lov- och tillståndsgivning beakta miljö kvalitetsnormerna för vatten. Länsstyrelsen anser att det också bör framgå att Vattenmyndigheten har bedömt att det finns risk att grundvattenförekomsterna i Enköpingsåsen inte uppnår God kemisk status 2015.

Tillmötesgås.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden)

Länsstyrelsen ser positivt på kommunens vilja att möjliggöra och bidra till utveckling av turism och friluftsliv i anslutning till Mälaren. Länsstyrelsen anser att det av översiktsplanen inte framgår på vilket sätt och i vilken utsträckning bostäder inom de föreslagna LIS-områdena kan förväntas bidra till landsbygdsutvecklingen.

Texten har kompletterats med resonemang kring detta.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanens beskrivning av hur de föreslagna LIS-områdena förhåller sig till strandskyddets syften bör utvecklas för att underlätta efterföljande prövningar.

Texten har kompletterats med resonemang kring detta.

Synpunkter på enskilda utpekade LIS-områden

LIS-område I Enköpings-Näs, Hjulstabron Västra ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården (K57, Enköpings-Näs och herrgårdslandskapet sydväst om Enköping) och i anslutning till Natura 2000-området Hjulsta säteri. Länsstyrelsen anser att det i kommande planläggning samt lov- och dispensgivning är viktigt att beakta påverkan på riksintresseområdet för kulturmiljö samt Natura 2000-området.

LIS-område 1 har kompletterats med motivtexter till riksintresseområdena samt riktlinjer inför kommande planläggning och lov- och dispensgivning.

LIS-område 4 Vallby, Österby brygga ligger delvis under den dimensionerande nivån för Mälaren och det finns därav en liten risk för översvämning.

LIS-område 4 har kompletterats med riktlinjer om översvämningsrisk.

LIS-områdena på Arnö (5 och 6) ligger inom område av riksintresse för kulturmiljövården. Här finns också höga naturvärden. Länsstyrelsen anser att vid exploatering inom dessa områden måste mycket stor hänsyn tas till områdenas värden. Område 5, vid färjeläget, ligger delvis inom 100 årsnivån för översvämning. En större del ligger även mellan 100 års-nivån och den dimensionerade nivån för Mälaren. Översvämningsrisken behöver beaktas i kommande planläggning och lovgivning.

Område 5 och 6 har kompletterats med motivtexter till riksintresseområdena och riktlinjer inför den kommande planläggning och lov- och dispensgivning (även för översvämningsrisken).

LIS-område 8 Veckholm, Ön ligger inom bullerpåverkat område vid Veckholms skjutfält som är av riksintresse för totalförsvaret. Länsstyrelsen vidhåller att ny störningskänslig bebyggelse i form av exempelvis bostads- eller fritidshus inte bör tillkomma här, och att området därför inte är lämpligt att peka ut som LIS-område.

LIS-område 8 Veckholm har utgått.

LIS område 9 Husby-Sjutolft, Hammarsudd västra ligger delvis under dimensionerade nivån för Mälaren och innehar en liten översvämningsrisk. Detta behöver beaktas i kommande planläggning och lovgivning.

LIS-område 9 har kompletterats med riktlinjer om översvämningsrisk.

LIS-område 10 Husby-Sjutolft Nylada - delar av området ligger inom Mälarens 100-årsflöde, där det inte utan åtgärder bör tillkomma någon ny bebyggelse med undantag för enkla byggnader så som uthus och liknande. Delar av området ligger under dimensionerade nivån för Mälaren. Det behöver beaktas i kommande planläggning och lovgivning.

LIS-område 10 har kompletterats med riktlinjer om översvämningsrisk.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen anser att det bör anges riktlinjer om att kommunen ska beakta det mellankommunala perspektivet och samråda med grannkommuner vid frågor om föreslagna vindbruksområden och LIS-områden som ligger nära kommungränsen.

Tillmötesgås.

Hälsa, säkerhet samt risken för olyckor, översvämning och erosion

De föreslagna LIS-områdena nummer 4 (Vallby, Österby brygga), 5 (Arnö, färjeläget), 9 (Husby-Sjutolft, Hammarsudd västra) och 10 (Husby-Sjutolft Nylada) ligger delvis inom Mälarens översvämningssområde. Det är viktigt att beakta denna fråga i samband med detaljplanering eller bygglovgivning, för att minska konsekvenserna i en översvämningssituation.

Områdena har kompletterats med riktlinjer om översvämningssrisk.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen bör kompletteras angående underlag om risker för ras, skred och erosion, samt riktlinjer för hantering av dessa frågor vid detaljplanering och bygglov.

Texten av uppdaterats med beskrivning av de känsliga områdena för skred i kommunen samt riktlinjer för planläggning, förhandsbesked och lovgivning. En översiktlig karta över de känsliga områdena har även tagits fram.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga att risker förknippade med farligt gods ska beaktas vid lokalisering av bebyggelse nära vägar och järnvägar som är rekommenderade för transport av farligt gods.

Texten har uppdaterats i avsnittet om risker samt i avsnittet för trafik och kommunikationer. Kompletterande riktlinje har tillförts texten.

Synpunkter angående förordnanden

På sid. 126 listas de lagrum som reglerar kulturminnen och kulturreservat. Länsstyrelsen vill påpeka att Fornminnen, Byggnadsminnen och Kyrkliga kulturminnen alla lyder under kulturminneslagen (KML) och att de lagrum som anges i rubrikerna lämpligen anges på samma sätt: Lag (1988:950) om kulturminnen m.m. (KML) kap. 2, kap. 3 respektive kap. 4.

Angående fornlämningar bör framgå att alla maskiningrepp och byggnationer i anslutning till fornlämning ska tillståndsprövas av Länsstyrelsen.

Angående byggnadsminnen bör framgå att Länsstyrelsen tillståndsprövar ändring av byggnadsminnen enligt 3 kap KML och att Riksantikvarieämbetet tillståndsprövar ändring av statliga byggnadsminnen.

Det bör framgå att inom landskapsbildsskyddsområden kan tillstånd krävas för ny- och ombyggnader samt andra verksamheter och åtgärder. Tillstånd söks hos Länsstyrelsen.

Det bör även framgå att dispens från biotopskydd söks hos Länsstyrelsen.

Samtliga punkter tillmötesgås.

2. Landstinget i Uppsala län

Utställningshandlingen för Enköpings översiktsplan har föregåtts av en samrådshandling. Landstinget hänvisat till sitt tidigare yttranden på den föregående samrådshandlingen och framför här några kompletterande synpunkter för att adressera den förändrade inriktning som planen fått sedan dess.

Utställningshandlingen har gått från två alternativa inriktningar för bebyggelseutveckling (stråk/spritt) till bebyggelseutveckling inom tre områdestyper. Landstinget välkomnar förändringen till att fokusera bebyggelseutvecklingen till tätorter och starka kollektivtrafikstråk. Samtidigt uppfattar landstinget också att planen inte ger ett så konkret intryck i sitt förhållningssätt till bebyggelsens spridning och vilken mark som är lämplig att upplåta för boende respektive verksamhet. För att kunna styra mot ett hållbart transportsystem anser landstinget därför att det krävs en konkretisering av vilka lägen som är lämpliga att bebygga ur det perspektivet. Till exempel handlar det bland annat om att framhäva en förtätning i stationsnära lägen.

Med tanke på att översiktsplanen är kommunövergripande och fokuserar på landsbygden har det inte ansetts lämpligt att i detalj peka ut utvecklingsområden. Istället beskrivs principer och samband vid bebyggelseutveckling som kommer att fungera vägledande i kommande planeringssteg och lovgivningsprocesser. Kommunen avser däremot att i det kommande arbetet med ortsanalyser för de mindre tätorterna samt uppdateringen av den fördjupade översiktsplanen för Enköpings tätort peka ut lämplig mark för nya bostäder, verksamheter m.m.

För att så många resor som möjligt ska ske kollektivt istället för med bil, krävs att människor väljer att resa kollektivt. Detta sker i stor utsträckning först när kollektivtrafiken är ett likvärdigt eller ett bättre alternativ än bilen. Den inriktning som kommunen beskriver, med en utveckling av kommunens tätorter och i kollektivtrafikstråk, ger bättre förutsättningar för en god tillgång till kollektivtrafik.

I områden med en mycket liten befolkningstäthet kan allmän kollektivtrafik vara svår att motivera ekonomiskt och av miljöskäl. Byggande i anslutning till landsbygdscentra kan dock på sikt ge förutsättningar för olika former av flexibla lösningar. En bättre samordning av olika typer av samhällsupphandlad trafik kan också sänka de totala kostnaderna för samhället och ge ett bättre utbud av trafik än vad som annars är möjligt. Landstinget anser därför att planen skulle vara betjänt av att djupare reda ut vilka orter och områden som har bäst förutsättningar att kunna erbjuda både attraktiva boendemiljöer och kollektivtrafik. Kommunen kan sedan gå vidare med att hitta varierade boendemiljöer, som möter skiftande krav och behov, inom dessa områden.

Kommunen har för avsikt att arbeta med dessa frågor inom ramen för ortsanalyser för de mindre tätorterna. Olika orter kommer visa olika förutsättningar för utveckling av kollektivtrafik och bostadsbebyggelse. Vid aktualitetsprövningen av denna översiktsplan kommer resultatet av detta arbete integreras i översiktsplanen

Som planen tar upp bör kommunen också arbeta vidare med att ansluta mindre etableringar utanför dessa områden till kollektivtrafiksystemet, genom infrastruktur för gång och cykel samt pendlarparkeringar.

Utvecklingsmöjligheter

Landstinget ser stora möjligheter att fortsätta utveckla kollektivtrafiken med både tåg och buss i de etablerade stråk som genomkorsar kommunen idag, mellan Västerås och Uppsala respektive Stockholm. Kopplar till dessa stråk finns också möjligheter att utveckla ett finmaskigare nät som är mer effektivt än dagens.

Landstinget och kollektivtrafiknämnden kommer tillsammans med kommunerna, grannlän och regionala samverkansorgan att arbeta vidare med att påverka staten som infrastrukturhållare för att på sikt kunna åtgärda de kapacitetsproblem och bristande underhåll som idag är ett faktum längs Mäljarbanan. För att komma vidare med planerna på järnväg ser kollektivtrafiknämnden det som angeläget att snarast genomföra en åtgärdsvalstudie för Arosstråket.

Detta är angeläget även för Enköpings kommun och det är positivt att vi tillsammans med Landstinget arbetar för förbättringar på Mäljarbanan.

Slutligen ser landstinget fram emot att utveckla samverkan och dialog med länets samtliga kommuner kring frågor som rör bebyggelseutveckling och hållbara transporter. Detta är särskilt angeläget i Enköping som är en kommun med god tillväxt, attraktionskraft och potential för att styra om mot ett mer hållbart transportsystem.

Ett fördjupat samarbete välkomnas även från kommunens sida.

3. Regionförbundet i Uppsala län

Regionförbundet yttrade sig i samrådsskedet och koncentrerar sig därför i detta yttrande på sådant som är nytt efter det skedet. En ny regional utvecklingsstrategi, Uppländsk Drivkraft 3.0, finns antagen sedan samrådet. Yttrandet tar sin utgångspunkt i denna, särskilt i avsnittet växande region, och den målbild för 2030 som presenteras där.

I utställningshandlingen pekas tre område typer ut för bebyggelseutveckling, tätorter, småorter och landsbygdscentra, kollektivtrafikstråk och Mälarnära boende. Regionförbundet tar inte ställning till detta. Vi vill dock peka på att utredningar visar att en ökad tillgänglighet till storregionala arbetsplatser, i till exempel Stockholm, är nästan helt beroende av en utvecklad spårburen kollektivtrafik. Att utveckla befintliga eller nya stationsnära lägen borde således vara en god strategi för det pendlande Enköpings kommun. På kortare avstånd är snabba stombussar ett alternativ. Det förutsätter dock en offensiv planering i samarbete med kollektivtrafikmyndighet, Trafikverk och Regionförbundet inom ramen för det som pekas ut som starka kollektivtrafikstråk.

Enköpings kommun delar denna bild med Regionförbundet i Uppsala län. Vikten och behovet av spårburen kollektivtrafik och snabba stombussar är avgörande för kommunens utveckling.

Regionförbundet är positiva till att Enköpings kommun arbetar med en cykelplan. Det är en fördel om kommunens cykelplan stämmer bra överens med den regionala strategin som just nu är föremål för remiss i länstransportplanen. Regionförbundet deltar gärna i arbetet med den kommunala planen där beröringspunkter finns.

Enköpings kommun välkomnar ett fördjupat samarbete när intentionerna och objekten i cykelplanen ska förverkligas.

5. Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har tidigare yttrat sig i rubricerat ärende i skrivelse till Trafikverket med kopia till Länsstyrelsen och Enköpings kommun, daterad 2012-03-28, och vidhåller vad då förts fram angående förslag till ny översiktsplan för Enköpings kommun. I samband med pågående utställningssamråd framför Sjöfartsverket följande synpunkter:

Sjöfartsverket påpekar att redovisning av riksintresse för trafikslagets anläggningar är bristfällig. Riksintresseklassad farled 925 Ytterholm-Bålsta som delvis sträcker sig genom kommunens vattenområde, se bilaga 1, inte redovisas i planen. Sjöfartsverket anser därför att redovisning av riksintressen för kommunikationer i kommunens planområde bör rättas till i enlighet med Trafikverkets beslut om riksintressen för trafikslagets anläggningar. Översiktsplanens kartmaterial bör kompletteras följaktligen samt de kartorna som innehåller information om riksintresse för sjöfart dvs. karta 1, 8, 12, 20 justeras. Även textinformation på sida 69: "Farleden mellan Södertälje och Västerås är av riksintresse" samt på sida 119 "Mälarens farled till Västerås passerar igenom kommunen" och 120 "Den del av farleden som nyttjas för transporter till hamnarna i Västerås och Köping är av riksintresse" anses vara bristfällig och bör rättas i enlighet med ovanstående.

Text och karta har kompletterats med farled 925 utifrån Sjöfartsverkets och Länsstyrelsens synpunkter.

7. TeliaSonera Skanova Access AB

Enköping tillhör en av de kommuner i landet som Skanova ser som intressant att prioritera vid en satsning med fiberinfrastruktur, som möjliggör bredband till medborgare och näringsliv.

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess. Om så önskas kan läget för ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas i planeringsunderlaget. Vänligen kontakta www.ledningskollen.se

Skanska är remissinstans i detaljplaneprojekt och får därmed alltid ta del av kommunens planläggning.

8. Svenska kraftnät

Kring kraftledningar föreligger en byggnadsfri zon vilken regleras i Elsäkerhetsverkets föreskrifter. Viktigt är att tillägga att den byggnadsfria zonen kan behöva utökas i områden vid ledningens mittspann mellan två stolpar då ledningen kan pendla vid blåst och hårt väder. Vidare gäller Elsäkerhetsverkets föreskrifter och allmänna råd om elektriska starkströmsanläggningar (ELSÄK-FS 2008:1) för kraftledningar. Föreskrifterna reglerar också vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningen.

Med bakgrund av bland annat nämnda elföreskrifter och allmänna råd har Enköpings kommun valt att utöka skyddsavstånden mellan kraftledningar och bostäder till 50 meter för <70 kV-ledning, 100 meter för 220 kV-ledning och 200 meter för 400 KV-ledning. Frågan har avgjorts i den politiska styrgruppen för översiktsplanarbetet. Se vidare sidan 116.

Svenska Kraftnät vill att Enköpings kommun tar hänsyn till planerade och befintliga kraftledningar i kommande planerings-sammanhang. Svenska Kraftnät önskar vara delaktiga i planeringen av de infrastruktursatsningar Enköpings kommun planerar som berör framtida och befintliga kraftledningars sträckningar.

Svenska Kraftnät ingår i kommunens remisslista varpå de alltid får information om kommunens planer.

Om Enköpings kommun planerar arbete i närheten av Svenska Kraftnäts ledningar i form av schaktning, väg som korsar eller går parallellt med en kraftledning eller annan form av anläggningsarbete eller byggnation så ska Svenska Kraftnät kontaktas minst tre till fem år innan arbetet är beräknat att starta. Alla kraftledningar som drivs och förvaltas av Svenska Kraftnät har underjordiska installationer. Vid alla typer av markarbete inom en kraftledningsgata ska Svenska Kraftnät rådföras om direktiv innan markarbete påbörjas.

En riktlinje om behov av dialog med Svenska kraftnät har tagits fram utifrån resonemanget ovan.

Så länge våra rekommendationer beaktas och planering och projektering sker i samarbete med Svenska Kraftnät, har vi inga invändningar mot aktuell översiktsplan.

9. Handelskammaren i Uppsala län

Generellt

Enköpings kommun utgör en viktig och integrerad del av en växande huvudstadsregion. Förutsättningarna är goda att attrahera både nya invånare och kommersiella verksamheter av olika slag.

Men förutsättningarna måste också tas till vara. Bostadsbyggandet måste främjas så att människor faktiskt kan flytta till kommunen, verksamhetsområdena måste tas fram som svarar mot företagens efterfrågan, infrastruktur och kommunikationer måste vara goda och kompetensförsörjningsläget gott. Men även de mjuka sidorna – allt från "hygien-faktorer" såsom skola-vård-omsorg till utbudet av idrott, kultur och förströelse – är av stor betydelse för företagen och deras medarbetare.

Allt fler undersökningar pekar samstämmigt på att människor bosätter sig där de trivs, men arbetar där de finner intressanta och givande arbeten inom pendlingsavstånd. För Enköpings del är utmaningen att inte bli sovstad, utan klara balansen mellan dag- och nattbefolkning. Här ser Handelskammaren det som en av ÖP:s viktigaste uppgifter att ge förutsättningar för en fortsättning av denna balanserade utveckling.

Förslaget

Handelskammaren anser det bra att ÖP-arbetet nära följer inriktningen i RUS och RUF5. Den uppdatering av befolkningssiffrorna för Östra mellansverige som gjorts i samarbete med TMR vägs också in.

Handelskammaren välkomnar att tydliga mål för befolkning och bostäder sätts, men vill också understryka att den sjunkande ranking kommunen mött t ex i plan- och bygglovsärenden med prioritet måste åtgärdas för att planerna ska ha realism.

Mål för befolkning och bostäder är frågor som behandlas under det pågående arbetet med bostadsförsörjningsprogram varför synpunkterna tas med i det arbetet istället. Enköpings kommun är medvetna om sjunkande ranking, ett förbättringsarbete pågår.

Näringslivsutvecklingen har de senaste åren varit gynnsam, mycket på grund av ett synnerligen aktivt och framgångsrikt arbete. Vi konstaterar att konkurrensen ökar, samtidigt som Enköpings utmaningar ökar.

Handelskammaren vill också särskilt framhålla omsorgen om själva staden Enköping som central för kommunens attraktivitet. Ett kommersiellt bärkraftigt centrum med attraktiva stadskvaliteter måste eftersträvas.

Byggenskapen på landsbygden är viktig. Handelskammaren instämmer i målsättningen att främja byggenskap i tätorter, vid kollektivtrafikstråk och söderut mot Mälaren. Dock bör inte smärre bebyggelsestillskott på annan mark försvåras. Kommunen bör fokusera den Mälarnära bebyggelsen och på de valda platserna tillse att upphäva strandskyddet där så krävs.

Valet att fokusera bebyggelseutvecklingen inom vissa områden har växt fram utifrån de konsekvenser den spridda bebyggelsen gett och ger på miljön, den kommunala verksamheten och ekonomin. Strandskyddet hanteras utifrån gällande lagstiftning och upphävs när särskilda skäl finns.

Pendlingen ökar, både in och ut. Balansen har i relativa termer förskjutits till kommunens fördel, men de absoluta talen för inpendlingen antyder en outnyttjad inflyttningspotential. Handelskammaren anser att balansen mellan dag- och nattbefolkning bör bevakas, möjligen kan kommunen välja att sätta mål även här.

Kommunens näringsliv är livskraftigt med många små och medelstora företag. Handelskammaren anser dock att en ökad diversifiering skulle vara av godo. Moderna tjänstenäringsringar med högre kunskapsinnehåll är t ex underrepresenterade i staden. Här kan en övertänkt stadsplanering bidra till att skapa de miljöer och den täthet dessa näringar efterfrågar.

Här hänvisar kommunen till den fördjupade översiktsplanen för Enköpings tätort samt det pågående centrumarbetet.

Handelskammaren noterar att vägarna infrastrukturplanerna nämns i förslaget, även om de ännu inte är beslutade. Vi tycker här att man kan stärka skrivningarna om behovet av väg 55, som är av stor regional betydelse för näringslivet enligt den godsflödesundersökning som bl. a. Regionförbundet medverkat i.

Kommunen har förstärkt skrivningen om 55:ans betydelse utifrån Handelskammarens synpunkter.

Vi har i FÖP 2009 kritiserat utbredningen av järnvägsreservatet i planen. Vi välkomnar att utbredningen preciserats för de norra delarna av sträckan, men anser att det är orimligt mycket mark i stadsnära läge som låses i föreliggande ÖP-förslag. Även här måste sträckningen definieras tydligare.

Kommunen har valt att invänta åtgärdsvalsstudien för Arosälänken och avser uppdatera reservatet utifrån det arbetet.

När det, slutligen, gäller riskvärdering för företags verksamhet vill Handelskammaren understryka de slutsatser som drags i den risk- och sårbarhetsanalys som gjorts av Länsstyrelsen, där el och dataförbindelser är av avgjord största betydelse för näringslivet både i stad och på landsbygd.

Handelskammaren tillstyrker med dessa synpunkter fortsatt arbete enligt översiktsplaneförslaget.

10. HSO - Handikappföreningarnas samverkansorgan

Översiktsplanen är väl genomarbetad, täcker hela kommunen men samtidigt - som alla visioner och långsiktiga planer - allmänt hållen.

HSO anser att begreppet tillgänglighet skall genomsyra all samhällsplanering.

Funktionsnedsattas möjlighet att leva, bo och arbeta i samhället får inte begränsas av bristande tillgänglighet.

Det som är bra för funktionsnedsatta är samtidigt bra för alla andra och därmed en bra investering.

HSO anser allmänt att handikapp- och tillgänglighetsperspektivet skall lyftas fram på ett mer tydligt sätt i översiktsplanen. Detta kan ske genom att beskrivningar, visioner, tankar i olika avseenden kompletteras med kommentarer om t ex framkomlighet och tillgänglighet.

Avsnittet om trygghet och folkhälsa har setts över och kompletterats utifrån HSO's synpunkter i syfte att förtydliga vikten av ett tillgängligt samhälle.

11. Friluftsförändring

Vi hänvisar också till vårt tidigare yttrande i ärendet 2012-04-20

Bilaga 1. Konsekvensbeskrivning

I Konsekvensbeskrivningen är särskilt föreslagen bebyggelseutveckling i så kallade LIS-områden av intresse för de frågor Friluftsförändring bevakar. Vad avser miljöpåverkan och ekologisk hållbarhet i en kommun som Enköping bör framhållas att det finns få, om ens några, opåverkade naturområden i kommunen. Enköping är en betydande jordbrukskommun, i vilken ett intensivt jordbruk bedrivs och där skog växer förekommer på de flesta håll ett aktivt skogsbruk. Mälaren med stränder utgör inget undantag från påverkan av närsalter och miljögifter men är ändå, i fråga om tillgänglig yta, mindre påverkad än kommunens markområden.

Mälaren berörs av flera riksintressen, bl.a. för friluftsliv, natur- och kulturmiljövård. Kommunen anser enligt konsekvensbeskrivningen att framförallt mälarnära boende i LIS-områden inte påtagligt skadas riksintressena. Friluftsförändring ifrågasätter att så är fallet. Den skärpning av strandskyddet i högexploaterade områden, till vilka Mälaren räknas och som regeringen utlovade i samband med det 2009 ändrade strandskyddet har uteblivit. Detta som en följd även medveten pragmatisk tolkning, från kommunernas sida, av den aktuella skärpningen av lagen. Vidare har många kommuner, däribland Enköpings kommun, inte levt upp till det kommunala tillsynsansvar som lagen medförde.

Enköpings kommun anser att det blivit en påtaglig skärpning av strandskyddslagstiftningen sen förändringarna 2009 och 2010. Inga dispenser eller upphävande kommer idag till stånd utan att något av de särskilda skälen uppfylls.

Kommunen har ett betydande ansvar för att långsiktigt förvalta sin del av Mälarens strand och vattenområden. Friluftsförändring menar emellertid att nyttjande och skydd av Mälaren och dess stränder är en mellankommunal fråga, som berör motsvarande utveckling i andra mälarkommuner och län. Det är fyra län och 20 kommuner som delar på ansvaret för Mälarens strand- och vattenområden. Därför behöver Mälaren, som riksintresse och den resurs den är för nuvarande och kommande generationers behov av friluftsliv och rekreation liksom annat nyttjande, behandlas samordnat av berörda kommuner och län. Härvid bör ett gemensamt politikdokument arbetas fram för sjöns nyttjande och skydd.

Kommunen bedriver ett aktivt samarbete med sina Mälargrannkommuner där olika aspekter av sjöns nyttjande och skydd diskuteras. Samma arbete bedrivs på statlig nivå.

Redan i sitt tidigare samrådsyttrande framhöll Friluftsförändring att föreningen anser det i grunden är fel att föreslå LIS-

områden vid Mälaren och vi menar att de 13 nu föreslagna LIS-områdena vid Mälaren helst bör utgå eller starkt begränsas. Överhuvudtaget har föreningen svårt att se kopplingen mellan översiktsplanens fokus på "utveckling" av LIS-områden och landsbygdsutveckling. Den absoluta merparten av landsbygden i Enköping ligger inte vid Mälaren och man frågar sig på vilket sätt LIS-områdena bidrar till denna landsbygds utveckling?

Den utveckling av LIS-områdena som talas om förefaller mer vara exploatering av strandskyddsområden än utveckling av landsbygden. Beskrivningen av LIS-områdenas välsignelse blir väl ansträngd när deras betydelse för ett attraktivt boende för Enköpings kommun nya och befintliga invånare lovprisas. Om de föreslagna områdena exploateras betyder det säkert ett attraktivt boende för de fåtal som ges möjligheten att bygga där men inte för flertalet, som sannolikt är mer betjänta av lätt tillgängliga och attraktiva strandområden. De utvalda områdena har ju valts ut för att de är lätt tillgängliga och attraktiva att exploatera. L den konkurrens som uppstår mellan bevarande och exploatering är det rörliga friluftslivets intresse det ekonomiskt svaga och som kommunen bör värna. Strandskyddets syfte är bl.a. att skydda tillgången till attraktiva strand- och vattenområden, särskilt i områden med högt exploateringstryck. Friluftsfrämjandet vill i sammanhanget lyfta fram att betydande delar av målarstränderna är låglänta, översvämningsdrabbade och av mindre intresse för både fritidsbebyggelse och friluftsliv.

Avsikten med kommunens utpekande av LIS-områden är att främja utvecklingen på landsbygden samt att öka tillgängligheten till rekreations- och friluftsområden. Kommunen har gjort bedömningen att LIS-områdena kan bidra till landsbygdsutveckling framförallt för rekreation och friluftsliv. Verksamheter och anläggningar som ökar tillgängligheten till Mälaren har prioriterats. I områden där det redan finns service eller bebyggelse kan komplettering med ett fåtal ytterligare bostäder bidra till ökat underlaget för lokal service, kollektivtrafik och annan infrastruktur. De områden som ligger inom översvämningskänsliga områden har kompletterats med riktlinjer om översvämningsrisk i enlighet med Länsstyrelsens synpunkter.

Förslaget ger ett intryck av att kommunen redan bestämt sig för att de utpekade LIS-områdena skall exploateras. Friluftsfrämjandet ifrågasätter, nu liksom i det tidigare yttrandet, att det finns en koppling mellan kommunal utveckling och LIS-områden i Mälaren och vi anser förslaget om LIS-områden mer vara motiverat av ideologiska skäl än av sakskalet. Det kan finnas en sådan koppling till utveckling i glesbygdsområden. Emellertid, Enköpings kommun ligger i Sveriges mest expansiva region och här bor 1/3 av landets befolkning. I denna region är det tillgången till arbete, bostäder och infrastruktur liksom tillgången till goda och tillgängliga fritids- och rekreationsmiljöer som har betydelse för kommunens utveckling i tätorter och på landsbygd. Vidare omfattar en utveckling av landsbygden enligt vår mening stöd till olika aktörers ideer och engagemang så att det blir lättare att driva företag, finna sysselsättning och skapa attraktiva livsmiljöer.

Kommunen anser att de 12 LIS-områden som pekats ut är av så ringa areal sett till hela Mälaren samt att man i framtiden har parerat för negativ påverkan på värden och riksintressen att strandskyddets syften uppnås. Under arbetet med översiktsplanen har dessutom antalet områden och omfattningen på områdena begränsats utifrån bland annat Länsstyrelsens synpunkter.

Miljökonsekvenser

Enköpings kommun hanterar tätorternas avloppsfrågor på ett i flera fall berömvärd sätt. Friluftsfrämjandet saknar emellertid en översiktlig beskrivning av miljöbelastningen i kommunen. Främst jordbruket i kommunen, transporter i och genom kommunen liksom enskilda avlopp på landsbygden har en betydande miljöpåverkan på våra vattenområden. Denna belastning bör beskrivas och inte bara nämnas i förbigående. Enligt konsekvensbeskrivningens definition av stor miljöpåverkan är sådan av global betydelse. Med en sådan definition blandas stort och smått, utan någon egentlig vägledning. Kommunens jordbruk svarar för en betydande miljöbelastning av närsalter på våra vattendrag och sjöar men belastningen är knappast av global betydelse. I beskrivningen framhålls att det inte finns någon risk för att den del av Mälaren, som berör Enköpings kommun, inte uppnår god miljöstatus 2015, enligt vattendirektivet. Det kan nog vara så men vatten med god eller hög miljöstatus får inte försämrats och hur bedöms den framtida utvecklingen av vattenkvaliteten i Mälaren? Planen sträcker sig fram till 2030. Mälaren utgör ett system av vikar och fjärdar, i vilka miljöbelastningen kan variera men det är den samlade belastningen på hela sjön och på Östersjön, som behöver hållas under uppsikt. Det framgår inte av planen.

Vattenkapitlet har uppdaterats med vattenmyndighetens nya klassning för Mälaren. De beskrivna miljökonsekvenserna berör de förslag som presenteras i översiktsplanen. En generell beskrivning av miljöbelastningen i kommunen idag redovisas inte i konsekvensbeskrivningen. Det är istället hur de föreslagna åtgärderna i översiktsplanen kan komma att påverka miljön. En redogörelse för källor till närlingsläckage till vattendrag återfinns i kapitel 2 Vattenplanering.

Beträffande naturresurser och miljö framhålls att utbyggnad av strandskyddat område får komma till stånd enbart om strandskyddets syften uppfylls. Strandskyddets syften är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Föreningen vill poängtera att strandlängd och tillgänglig strand inte är samma sak. Tillgängliga stränder och närhet till vatten har en stark attraktionskraft för alla, inklusive de som redan bor och kommer att bo sjönära. God tillgång till attraktiva strandområden för alla kan i sin tur ha betydelse för näringslivet och företagets val av lokalisering till kommunen.

Mot bakgrund av hur kommunen hittills skött tillsynen av strandskyddet saknas förtroende för kommunens sätt att värna om skyddet av våra stränder. Kommunen har sedan 2009 haft ansvaret för strandskyddstillsynen men ännu efter fyra år har någon sådan tillsyn, värd namnet, inte utövats. Följden har blivit att misstänkta överträdelse av strandskyddet i form av t.ex. bryggor, flottar, gräsmattor, uteplatser och byggnader har rapporterats från flera platser. Saklighet och likabehandling är viktig i all offentlig förvaltningen, inklusive tillsynen av strandskyddet. Det är därför väsentligt att strandskyddstillsynen i kommunen fungerar och att det avsätts resurser, för att kunna hantera denna tillsyn och de avvikelser som hittas. Tyvärr, verkar insikten om detta saknas.

Hur kommunen skött tillsynen och sitt myndighetsutövandet är inte en fråga som bäst behandlas inom ramen för samråd av en miljökonsekvensbeskrivning till en översiktsplan. Men lika väl är det en viktig politiskt samt resursfråga där diskussioner pågår inom kommunen.

Sociala konsekvenser

Enligt föreningens mening finns det mycket goda förutsättningar för att skapa goda boendemiljöer nära Mälaren, utan att man behöver exploatera attraktiva strandskyddade områden. Det är för medborgarna i kommunen sannolikt betydligt viktigare att alla nuvarande och tillkommande medborgare ges tillgång till kvarvarande attraktiva strand- och vattenområden, än att ett fåtal ges möjlighet att privatisera dessa områden. Den landsbygdsutveckling kommunen talar om bör enligt föreningens mening omfatta kommunens hela landsbygd. Regeringen har visserligen angett att LIS-områden kan vara möjliga vid Mälaren "så länge det inte finns för stor efterfrågan på mark för bebyggelse i området". Inte ett föredöme i klarhet precis men väl rika möjligheter till olika tolkningar av hur stränder kan skyddas eller exploateras.

Det är även kommunens mening att det går att skapa goda boendemiljöer nära Mälaren. Därav har bebyggelseutvecklingsområdet "Mälarnära boende" tagits fram. Det framgår tydligt av översiktsplanens skrivningar att dessa områden inte utgörs av den strandskyddade zonen. Under arbetets gång med översiktsplanen har ett antal av LIS-områdena omvandlats till detta Mälarnära boende och berör alltså inte längre strandskyddet. De LIS-områden som är kvar är av så ringa geografisk omfattning att kommunen anser att lagstiftningens intentioner uppfylls.

Ekonomiska konsekvenser

Det framhålls att utvecklingen av mälarnära boende i LIS-områden kan bidra till att stärka den kommunala ekonomin. För den kommunala ekonomi är, som tidigare framhållits, det sannolikt arbetstillfällen, tillgången till bostäder till rimliga priser och utbyggd infrastruktur, som betyder mest. Att den föreslagna bebyggelsen i s.k. LIS-områden skulle ha någon större påverkan på kommunens ekonomi bygger på ett antagande utan saklig underbyggnad. Detta i synnerhet som den absoluta huvuddelen av kommunens landsbygd präglas av ett intensivt jordbruk, och inte berörs av dessa LIS-områden. Där emot påverkas sannolikt kommunens attraktivitet mer av tillgången till bevarade och lätt tillgängliga strand- och vattenområden, vilkas betydelse kommer att öka med en växande befolkning inte bara i Enköping, utan i hela regionen.

I konsekvensbeskrivningens skrivningar om ekonomiska konsekvenser är det framförallt bebyggelseutvecklingen inom områdestypen Mälarnära boende (alltså inte inom strandskyddsområdet) som avses stärka den kommunala ekonomin. LIS-områdena är endast en liten del av argumentationen och inte den bebyggelseutveckling som ensamt kommer uppnå dessa effekter.

Påverkan på kommunala mål

Föreningen delar kommunens bedömning att en bebyggelseutveckling bör ske genom en varsam förtätning av tätorter och byar. Miljömålet God bebyggd miljö handlar om att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö. Emellertid, här upprepas på nytt LIS-områdenas möjligheter att uppnå en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser i huvudsakligen oexploaterade strandområden. Argumenteringen är inte trovärdig. Det är knappast god hushållning det är fråga om, utan snarare är det god tillväxt som gäller. På nytt ifrågasätter föreningen LIS-områdenas välsignelse.

Även i konsekvenserna på miljömålet God bebyggd miljö är det Mälarnära boende som avses i första hand. LIS-områdena utgör ett begränsat geografiskt område och är inte den bebyggelseutveckling som i huvudsak kommer bidra till uppfyllandet av miljömålet. Som återges i texten är ökar det Mälarnära boendet möjligheterna till ett attraktivt boende, goda effekter människors hälsa, lägre bullernivåer, ökad tillgång till natur och inre lugn. I samband med exploatering är det viktigt att ta tillvara och utveckla natur- och kulturvärden i närmiljön.

Miljömålet Ingen övergödning behandlas inte annat än i förbigående, trots att det i kommunen bedrivs ett mycket intensivt jordbruk. Föreningen saknar någon form av politikutlåtande om hur jordbruket, som tillsammans med vägtrafiken svarar för den största närsaltbelastningen i kommunen, kan bidra till minskat läckage av närsalter till vattendrag och sjöar. Vilket är det kommunala miljömålet för Ingen övergödning och vilka indikatorer används för uppföljning av miljö kvalitetsmålet? I sammanhanget vill föreningen lyfta fram Naturvårdsverkets fördjupade utvärdering av miljömålen 2012. Enligt utvärderingen kommer 14 av 16 miljömål inte att uppnås till 2020 och alla miljömål har en koppling till varandra och till konsumtion.

I denna sammanställning lämnas inga politiska utlåtanden.

Översiktsplanen 2030

Vattenplanering

Sjöar och vattendrag har ofta betydande estetiska värden och är föremål för olika slags fritidsintressen: sportfiske, bad, båtliv, strandliv, naturskydd etc. I tätbefolkade områden utsätts sjöar för en stark påverkan av olika rekreationsintressen genom det rekreationsbehov, som tätortsbefolkningen skapar. Sjöar används också som vattentäcker, grustäcker, de kan vara reglerade och av intressen för fiske, vattenbruk, sjöfart etc. Ett mindre uppmärksammat men växande problem är nedskräpning i våra vatten, inte minst i anslutning till båthamnar.

Många mänskliga behov leder till att olika slag av anspråk ställs på sjöar och vattendrag. Anspråken kan gälla rätten att få utnyttja vattnet för visst ändamål, att få göra vissa ingrepp i vattenmiljön samt att skydda vattenmiljön i form av bibehållen vattenkvalitet, bevarande av arter och habitat, referensområden för forskning etc. De många olika anspråk som ställs på våra vattenmiljöer har medfört att behovet av vattenplanering ökat. Hittills har vattenplanering i första hand handlat om vatten- och avloppsplaner samt vattenkvalitet. Kapitlet om Vattenplanering i översiktsplanen har fokus på ekologisk status i enlighet med Vattendirektivet. Emellertid, i en vattenplaneringssituation räcker det inte att bara se på vattnet som en fråga om god miljöstatus. I större utsträckning behöver även den fysiska användningen av vatten tas med i kommunens översiktsplanering.

Friluftsförandet stödjer i allt väsentligt de förslag som lämnats under detta avsnitt. Det vi däremot saknar är den del av vattenplaneringen som handlar om den fysiska användningen av sjöar och vattendrag, såväl sommar som vinter. Enligt Plan- och bygglagen har kommunen ett ansvar för den fysiska planeringen av både mark och vatten. Trycket på särskilt Mälaren från olika fritidsaktiviteter ökar. Kommunen behöver utveckla sin vattenplanering till att omfatta även fysiska anspråk och hantering av frågor om Lex. båthamnar, båtliv, kanotning, friluftsbad, användning av vattenskotrar, hastighets-

reglering, recipientutnyttjande, vattenbruk, fiske, sjöfart, farleder etc. På vintern gäller motsvarande frågor hur man hantearrar anspråk på att få köra snöskoter och andra motorfordon på isen. Beträffande strandskyddet upprepar Friluftsförbundet sin mening att kommunens myndighetsansvar för strandskyddstillsynen också medför ansvar för saklighet och likabehandling i den offentliga förvaltningen.

Frågorna som friluftsförbundet tar upp är väsentliga i vattenplaneringen och som framgår av inledningen på vattenavsnittet avser kommunen arbeta vidare med frågorna inom ramen för en vattenplan. Kommunen hänvisar därför till det kommande arbetet.

Skola, vård och omsorg

I takt med att fritid och friluftsliv blir allt viktigare för fler människor ökar behovet av kunskap. Utövaren av friluftsliv behöver ha kunskap om friluftsteknik och utrustning, allemansrätt, natur och kultur m.m. Det är därför angeläget att kommunen uppmärksammar behovet av utepedagogik och miljöfostran i såväl förskola som skolan i övrigt. För detta ändamål har vissa mindre grönområden, "närfiluftsområden", i och i anknytning till tätorterna stor betydelse. För Friluftsförbundets arbete med miljöfostran, har sådana mindre områden i och nära tätortens bebyggelse stor betydelse och bör långsiktigt bevaras. Närfiluftsområden, som för närvarande särskilt behöver uppmärksammas i den kommande översiktsplanen är områdena kring gamla Vattentornet, Gånsta och Gröngarn. För samma ändamål bedrivs verksamhet även i Bredsand.

Områdena som friluftsförbundet pekar ut ligger inom Enköpings tätort och behandlas därför inom den fördjupade översiktsplanen för Enköpings tätort.

Grönstruktur och turism

Friluftslivet - och förutsättningarna för detta - ingår som en hörnsten i naturvården. Satsningar på lokal naturvård och friluftsliv har en tydlig koppling till arbetet för att främja folkhälsan, där tryggande av mark och vatten för friluftsliv är centralt. Det gäller inte minst förbättrad tillgänglighet i tätortsnära natur. Det ligger i allas intresse att mark, vatten och luft i kommunen skall vara av god kvalitet.

Friluftsförbundet vill betona att det finns en skillnad mellan friluftsliv och turism som bör uppmärksammas. Det icke kommersiella friluftslivet, som till stor del drivs av ideella organisationer, spelar en viktig samhällsroll i många avseenden. Naturvårdsverkets rapport Argument för friluftsliv från 2007 slår fast att friluftslivet föder en förståelse och respekt för natur och miljö, det bidrar till kulturell integration och ger stora positiva folkhälsoeffekter. Turismen är en näringsgren, som är förknippad med resande och kan vara kommersialiserat friluftsliv och kallas då naturturism. Turisten betalar för en service. Friluftsliv är alltså inte turism.

Under Friluftsliv framhålls kommunens ansvar "för att i den fysiska planeringen beakta en långsiktig hushållning med viktiga områden för friluftslivet". Föreningen anser att kommunen lever upp till det ansvaret när det gäller den mest tätortssanknutna friluftslivet stadens parker, Hälsans stig, Gånstaspåret och Gröngarnsåsen etc. Vad gäller de kommunala friluftsområdena i övrigt, i Lex. bredsandsområdet, Fjärdhundra, Örsundsbro, Grillby och Lillkyrka menar föreningen att det är sämre ställt med hur kommunen bidrar till god hushållning med viktiga områden för friluftslivet. Skogen är den mest omfattande friluftsmiljön. För sådana skogsområden som prioriterats som särskilt viktiga för friluftslivet, är det angeläget att skogsnäringen tar stor hänsyn till friluftslivets intressen. Utöver befintliga hänsynsregler, enligt skogsvårdslagen, kan särskild hänsyn behöva tas av skogsbruket. Detta kan innebära ett intrång i markägandet som behöver kompenseras. För sådana områden är det en fördel, om kommunen tar upp områdenas betydelse för friluftslivet och, om möjligt, sluter avtal om särskild hänsyn till friluftslivet med berörda markägare.

Inom kommunen pågår ett inventeringsarbete av kommunens skogar som är viktiga för friluftslivet. En mångbruksplan är under framtagande och kommunen önskar hänvisa frågorna till det pågående projektet. Kommunen arbetar även med en markstrategi där politiska diskussioner pågår om vilka typer av markområden kommunen ska äga. Tätortsnära skogar med frekvent användning är prioriterade.

Friluftsförbundet har i tidigare yttranden framhållit att arbetet med det tätortsnära friluftslivet i Enköping behöver förbättras och knyts samman med friluftslivet i stadens parker. Det kräver en tydligare och bättre samordning mellan berörda förvaltningar. Kommunen bör, enligt Friluftsförbundets mening, satsa på att arbeta fram en lokal friluftspan för bredsandsområdet. På längre sikt kan sådana lokala friluftspaner behöva upprättas även för andra natur- och friluftsområden i kommunen och integreras med den regionala friluftspaneringen. I Naturvårdsverkets rapport "Regionala och kommunala friluftspaner" beskrivs arbetsmetoder och kriterier för hur arbetet kan läggas upp. Friluftsförbundet är berett att bidra i ett sådant arbete. Vi vill i sammanhanget även understryka innehållet i Friluftsförbundets eget Friluftsmiljöprogram.

Möjligheterna att ta fram friluftspaner diskuteras även inom kommunen.

Under detta kapitel redovisas även ett antal stora opåverkade områden. Friluftsförbundet delar den i planen uttryckta vägledningen "att större exploateringsingrepp i dessa områden ska så långt möjligt undvikas". Även om översiktsplanen bara är rådgivande behöver den ge en klar vägledning för hur kommunen ser på den framtida utvecklingen i kommunen. En sådan plan bör inte frångås så fort ett lockande exploateringsförslag dyker upp, i synnerhet inte om förslaget går stick i stäv med de i planen uttryckta intentionerna.

Riksintressen

Beträffande riksintressen vill föreningen betona en självklarhet, att dessa intressen är av intresse för hela landet. Friluftsförbundet delar kommunens uppfattning att "Inom riksintresseområde för det rörliga friluftslivet ska särskilt de strandnära friluftsområdena värnas". Föreningen delar innehållet i citatet ovan och hävdar vikten av att Mälaren som riksintresse för friluftsliv och naturvård respekteras, och att de föreslagna LIS-områdena vid Mälaren därför bör reduceras eller helst tas bort.

13. Holmens skog AB

Holmens Bruk AB äger fastigheten Märsön 3:4 i Enköpings kommun. Enligt gällande byggnadsplan för Märsön är fastig-

heten utlagd som område för upplagsändamål, så kallat U-område. I samband med att det nu pågår ett arbete med att ta fram en ny översiktsplan vill vi lägga fram ett förslag till annan markanvändning för Märsön 3:4.

Förslaget på ny översiktsplan ska främst fokusera på landsbygdens utveckling där mälarnära boende beskrivs som en av Enköpings konkurrensfaktorer. Ett sätt att tillskapa attraktiva, mälarnära områden är att peka ut LIS-områden.

Märsön beskrivs som ett fritidshusområde som delvis har permanentats. Märsön 3:4 har ett gynnsamt läge intill riksväg 55 och Hjulstabron, mellan Enköping och Strängnäs. Till fastigheten hör även vattenområdet utanför med gynnsamma förutsättningar för att anordna gemensam brygga och båtuppläggningsplats. Vi ser detta område som ett möjligt LIS-område med potential för ett mindre antal friliggande villor/fritidshus med ett attraktivt läge nära Mälaren. Historiskt har fastigheten använts för flottläggning och bunttippning, d v s mellanlagring av lokalt avverkat timmer för vidare transport med bogserbåt. Någon miljöfarlig verksamhet har inte bedrivits varför vi bedömer att området även ur miljösynpunkt bör lämpa sig väl för bostäder.

Inom Holmenkoncernen är vi angelägna om att vara med och bidra till ett långsiktigt hållbart samhälle och bidra med våra markresurser, där så är lämpligt, för att erbjuda möjligheter att skapa attraktiva bostadsområden. Vi föreslår att det rödmarkerade området utpekas som LIS-område. Därigenom skapas förutsättningar för att kunna detaljplanlägga del av Märsön 3:4 för bostadsbebyggelse.

Holmens remissvar tas med som inspel i arbetet med detaljplanläggning av Märsön. Vidare kontakt behöver tas inom ramen för det kommande planarbetet som just nu inväntar vatten- och avloppsutredningar.

14. Centerpartiet

Avsnitt 1. Centerpartiet anser att det skall vara möjligt att bosätta sig i hela kommunen. Stråktanken får inte vara norm. De enskilda vägarna är en viktig resurs för bland annat skolskjutsar, sophämtning och post. Genom bättre planering kan utbyggnad av bredband/vatten och avlopp göras kostnadseffektivare varvid fler kan anslutas till befintliga nät.

Avsnitt 2. Enköpings kommun skall ingå frivilliga avtal med markägarna om markanvändningen i vattenskyddsområdena, viktigt att synliggöra kostnader/konsekvenser för ett bra vatten.

Avsnitt 3. Enköpings kommun skall stärka skyddet för den bästa åkermarken. Centerpartiet anser att ett aktivt brukande av befintlig jord och skogsmark har prioritet framför annan markanvändning. Större djurgårdar skall utmärkas i kartbilaga för att eliminera kommande konflikter med nyinflyttade.

Avsnittet om näringslivsutveckling har kompletterats utifrån bland annat centerpartiets synpunkter. Data om större djurgårdar finns tyvärr ej tillgängligt i kommunens geografiska informationssystem (GIS).

Avsnitt 4. Trafikmiljön för skolbarnen måste vara säker, viktigt med generösa regler för skolskjutsverksamheten. Starta ett projekt säkra skolvägar på landsbygden.

Avsnitt 5. -

Avsnitt 6. Centerpartiet kräver att gång- och cykelvägar anläggs i anslutning till de stora vägarna (RV 70, RV 55). Riksväg 70 skall rustas upp hela vägen till Sala. Riksväg 55 skall rustas upp till Strängnäs.

Skrivningarna om riksväg 55 har förstärkts. För gång- och cykelvägar hänvisas till kommunens arbete med Cykelplan 2014.

Avsnitt 7. Centerpartiet anser att kommunen ska verka för frivilliga skötselavtal av värdefulla marker

Avsnitt 8. Centerpartiet vill ta bort tidigare § 19 områdena då dessa kan skyddas på annat sätt.

Det är även intentionen i översiktsplanen.

Avsnitt 9. Kommunen skall genom en bredbandsstrategi på landsbygden aktivt arbeta för att uppfylla regeringens bredbandsstrategi om att 90 % av befolkningen ska ha en bredbandsuppkoppling om minst 100 Mbit år 2020.

Avsnitt 10. Enköpings kommun skall verka för att Stoppområde Uppsala flygfält avvecklas. Planering för fler vindbruksområden påbörjas inom nuvarande stoppområde.

Avsnitt 11. Centerpartiet anser att föreslagen reglering av Mälaren måste ta mer hänsyn till jordbrukets årsrytm.

Avsnitt 12. Centerpartiet anser att gamla § 19 områdena ska tas bort. Att fler vindbruksområden lokaliseras över hela kommunen (ger automatiskt ett skydd mot bebyggelse inom 600 meter).

Då en del av yttrandet innehåller partiets politiska ambitioner är det lämpligt att föra den debatten i översiktsplanens politiska styrgrupp och de politiska instanser som beslutar om översiktsplanen.

15. Miljöpartiet

Den nya remissversionen av Översiktsplanen är mer överskådlig och ger en bättre bild av vad kommunen vill än samrådshandlingen.

Miljöpartiet vill framhålla att bebyggelseutveckling i första hand bör ske med områdestyperna tätorter, småorter och landsbygdscentra samt längs med starka kollektivtrafikstråk. Utvecklingen inom kommunen av både boende, skolor, service och företagande måste styras i allt större utsträckning mot de befintliga tätorterna.

Enbygdens miljömål är ett styrdokument som bör vara vägledande för all samhällsplanering i såväl landsbygd som tätort.

Miljöpartiet vill värna strandskyddet och ser positivt på ett strandskydd till 300 m. Det är av stor vikt för det rörliga friluftslivet samt för växter och djur i en region i stark expansion. Som riksintresse är Mälaren en tillgång som på många sätt kan skapa större värden för flertalet än vad nybebyggelse förmår att göra.

Vi menar att de områden som i första hand ligger i närhet till redan bebyggda områden och där anslutning till vatten och avlopp, samt förutsättningar för en utvecklad kollektivtrafik finns, lämpar sig bättre för fortsatt exploatering. Sammanhållen bebyggelse med samordning av bryggplaster m.m. är att föredra. De områden som bidrar till verksamhetsutveckling anser vi bättre ligger i linje med vår idé om landsbygdsutveckling. De LIS-områden som Miljöpartiet anser att kommunen ska peka ut i översiktsplanen är följande:

1. Enköpings-näs, Hjulstabron västra
2. Enköpings-näs, Märsö Gård
3. Eknäs - endast den östra delen mot Husbyviken
4. Vallby, Hornö och Österby brygga - endast den östra delen, ca 400 meter från Österby brygga och österut, fram till Posttorpet.
- 5-6. LIS-områden på Arnö
11. Veckholm Ön
13. Husby-Sjutolft Hammarsudd västra
15. Husby-Sjutolft Nylada
19. Örsundaån Ådalen
20. Sagån Bredsdal

En revidering av LIS-områdena har skett utifrån främst Länsstyrelsens synpunkter under utställningen. Detta har förankrats i den politiska styrgruppen för översiktsplanen.

Miljöpartiet stödjer helt förslaget om stora opåverkade områden. Dessa bör bevaras.

Miljöpartiet anser att kommunen bör tydliggöra den kommunala ansvarsfördelningen för naturvården och friluftslivet i kommunen.

Miljöpartiet ser också ett behov av att kommunen bör inrätta fler större sammanhängande områden med naturskydd i form av kommunala naturreservat. Kommunen ska anpassa skötseln av naturområden efter den biologiska mångfaldens behov i första hand samt efter det rörliga friluftslivets i andra hand.

För fortsatt bebyggelse utanför tätorter bör höga krav på energieffektiva och miljövänliga lösningar ställas. Kommunen bör inrätta riktlinjer för energiförbrukning/kvm för olika verksamheter som mått vid bygglov. Kommunalt vatten och avlopp ska fortsätta byggas ut.

Miljöpartiet delar översiktsplanens målbild om vindkraft och ser positivt på det särskilda utrymmet denna ges i översiktsplanen. Vi anser att det är bra med utpekade vindbruksområden men ser också att dessa inte ska tas för intäkt för att motarbeta vindkraft i mindre skala på andra ställen där det är möjligt.

Kommunen ska öka sina insatser för en skyndsam handläggning av den planerade järnvägen mellan Enköping och Uppsala. Företagsetableringar i kommunen med stora transportbehov bör lokaliseras utmed järnväg.

Det är av stor vikt att de planerade strategierna för gång- och cykelvägnät i hela kommunen resulterar i konkreta åtgärder.

För gång- och cykelvägar hänvisas till kommunens arbete med Cykelplan.

Miljöpartiet menar att förtätning och utveckling av de tätorter och redan bebyggda områden som finns är att föredra när det gäller teknisk försörjning som el, vägar, vatten och avlopp.

Miljöpartiet menar att landsbygdsutveckling till stora delar handlar om att skapa förutsättningar för fler att få sin ekonomiska utkomst utanför tätorterna, t.ex. genom omställningen av energisystem, en mer positiv inställning till närproducerat och utveckling av upplevelseindustri kan levande landsbygd utvecklas i Enköping. Näringslivet på landsbygden gynnas av höga natur- och kulturvärden där aktivt friluftsliv, besöksnäring i kombination med mer traditionella landsbygdsnärings kan skapa nya arbetstillfällen.

Miljöpartiet vill lyfta fram att åkermarken i kommunen är av stor vikt ur både ett lokalt och ett globalt perspektiv och har getts ett starkt lagskydd i miljöbalken. Vi ser att det är viktigt att skydda produktiv åkermark från exploatering.

Miljöpartiet vill också lyfta fram vikten av friluftsbadplatser och att det säkerställs att kommunen har ett övergripande ansvar för tillgången på friluftsbad i hela kommunen, oaktat om dessa ägs/förvaltas av kommunen själv eller av andra.

Remissversionens tydligare fokus på digital tillgänglighet är bra. Bredband är en viktig förutsättning för en levande landsbygd.

Miljöpartiet ser också positivt på utvecklandet av fler pendelparkeringar som knutpunkter för anslutning till kollektivtrafik eller samåkning.

Miljöpartiet ser en möjlighet i utvecklingen av fler samordnade anläggningar för omhändertagande av dagvatten utanför

tätorterna.

Då en del av yttrandet innehåller partiets politiska ambitioner är det lämpligt att föra den debatten i översiktsplanens politiska styrgrupp och de politiska instanser som beslutar om översiktsplanen.

16. Miljö- och byggnadsnämnden

Övergripande kommentarer

Miljö- och byggnadsnämnden ser positivt på arbetet med att ta fram en ny översiktsplan för Enköpings kommun. Förvaltningen använder sig av dagens översiktsplan i sin dagliga verksamhet och ser framemot att få arbeta med en uppdaterad översiktsplan.

Miljö- och byggnadsnämndens yttrande

Under rubriken "Attraktivitet och en växande befolkning", sidan 18, följer ett stycke om boende i Enköpings kommun. I texten hänvisar man till undersökningar om val av boendeplats. Det framgår dock inte när undersökningen är gjord. På liknande sätt används statistik på sidan 20 angående bebyggelse på landet. Det är viktigt för trovärdigheten att det går att utläsa under vilken period dessa siffror är framtagna.

Tillmötesgås.

På sidan 21 framgår det i en informationsruta vad kommunen bland annat granskar i samband med planläggning. Denna information anser miljö- och byggnadsnämnden som mycket bra och värdefull för att läsare ska få förståelse för planprocessen.

På sidan 22 finns en informationsruta som hänvisar till att en enklare utredning ska göras om åtgärden inte regleras med hjälp av planinstrumentet. Men det framgår inte vad denna utredning ska innehålla och om det är privatpersonen eller kommunen som ska göra utredningen. Detta bör utvecklas ytterligare för att undvika missförstånd.

Tillmötesgås.

Vad det gäller rubriken "Hållbart byggande" på sidan 25 bör informationen omformuleras för att missförstånd inte ska uppstå gällande el-förbrukningen.

Tillmötesgås.

Vidare på sidan 26 bör beskrivningen gällande detaljplanekravet vara i samklang med det som står i propositionen och plan- och bygglagen. Detta poängteras extra då förvaltningen tar avstamp i sina bedömningar om sammanhållen bebyggelse och detaljplanekrav från propositionen och plan- och bygglagen.

Tillmötesgås. En fördjupad diskussion har även förts inom ämnet.

På sidan 49 kan läsaren få uppfattningen att förhandsbesked måste sökas utanför planlagt område. Detta stämmer inte. Sökande kan om han/ hon önskar komma in med en bygglovansökan direkt. Vidare lämna inga förhandsbesked gällande strandskyddet. Meddelande om positivt eller negativt förhandsbesked ges inom ramen för plan- och bygglagen och inte inom miljöbalken.

Tillmötesgås.

Det bör anges några exempel på vilka industriminnen som finns i Enköpings kommun. På sidorna 85-86 anges exempel på riksintressen och byggnadsminnen.

I kapitel 12 anges riksintressen, förordnanden och hänsynsområden. De underrubriker som anges bör utformas på samma sätt för att ge ett enhetligt intryck. Bland annat saknas lagrum för byggnadsminne - Kulturminneslagen 3 kap.

Tillmötesgås.

Under rubriken "Kyrkor, kyrkomiljöer. .." sidan 126 bör tilläggas att detta även kan gälla yngre kyrkobyggnader och begravningsplatser. Dessa väljs ut av riksantikvarieämbetet.

Då kartunderlaget är ett viktigt instrument för olika bedömningar i samband med handläggning är det viktigt att kartunderlaget har den utformning att de enkelt kan läsas och förstås både internt och externt. Kartmaterialet som presenteras i skriften har en grov struktur. De har även ibland en olycklig färgkombination som gör att kartan blir svår att tyda och förstå.

Efter översiktsplanens antagande är ambitionen att ta fram större och tydligare kartor till de förvaltningar och avdelningar som använder kartorna. Specifika önskemål kan diskuteras i det skedet.

17. Skolnämnden

Skolnämnden har valt att endast kommentera avsnittet "Skola, vård och omsorg".

I målbilden ska ordet barnomsorg strykas. Ordet utbildning omfattar i dag även förskola. I mening fyra i samma avsnitt ska det kompletteras med pedagogisk omsorg. I målbilden finns inget nämnt om mångfald. Enköpings kommun, och även andra kommuner, blir alltmer mångkulturella. Denna förändring ställer krav på en utbildning som kan möta deras behov.

Tillmötesgås.

Det är mycket bra att Barnkonventionen poängteras.

Skolförvaltningens vision borde nämnas då den är överensstämmande med den kommunala visionen.

Alla barn och ungdomar i Enköpings kommun ges möjlighet att utveckla sitt allra bästa jag inför den egna framtiden.

Tillmötesgås.

Antalet kommunala skolor är 12 och det finns nu sex fristående grundskolor.

Den forskning som hänvisas till under rubriken Skolmiljöer måste beskrivas. Det står i texten att skolgårdarna tenderar att minska i storlek. Det måste förklaras om det är lokalt eller en tendens i landet.

Tillmötesgås.

Det är bra att trafikmiljön runt förskolor och skolor belyses, då detta är en stor utmaning för verksamheten.

18. Socialnämnden

I översiktsplanen finns det beskrivet de faktorer som socialnämnden särskilt vill uppmärksamma vid kommande beslut och planering av var och hur bebyggelse ska tillkomma i Enköpings kommun.

Översiktsplanen utgår bla från Folkhälsoinstitutets prioriterade nationella folkhälsomål.

Exempelvis under rubriken jämlikhet och tillgänglighet poängteras utgångspunkten om allas lika värde och att skapandet av ett jämlikt samhälle ska genomsyra all kommunal verksamhet och planering.

Detta stämmer väl överens med Socialtjänstlagens portalparagraf och då även för socialnämndens uppdrag och ansvar.

Översiktsplanen tydliggör också på ett bra sätt vikten av att kommunen i sin planering och verksamhet ska utgå ifrån barn och ungdomars perspektiv för att skapa så bra uppväxtvillkor som möjligt.

19. Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden vill särskilt lyfta fram följande:

Vård- och omsorgsnämnden ser att det finns ett stort behov av trygghetsboenden i framförallt den centrala tätorten men även i kransområden. För att ett trygghetsboende ska fungera optimalt krävs närhet till närsamhällets olika servicefunktioner – detta för att möjliggöra den enskildes önskan om att klara en stor del av sitt dagliga liv själv.

Denna bild delas även av plan- och utvecklingsavdelningen.

Enköpings geografiska kommun har stora områden med strandnära mark. Vård- och omsorgsnämnden ser gärna att ett boende för äldre planeras in strandnära så att äldre med stora behov kan ha närhet till natursköna områden.

Bra synpunkt som integreras i översiktsplanen.

Nämnden har i övrigt inga tillägg till tidigare överlämnade synpunkter.

20. Upplevelsenämnden

Upplevelsenämndens lämnade ett yttrande i det tidigare samrådsskedet den 10 maj 2012. Nämnden redovisade i översiktsplaneyttrandet dels övergripande, dels en rad specifika synpunkter på områden med relevans till nämndens verksamheter. När översiktsplanen nu återkommer för granskning framgår såväl av själva planhandlingen som av samrådsredogörelsen att nämndens tankar behandlats i en positiv anda. På ett antal punkter har nämndens mer konkreta förslag införlivats i plantexten. Det gäller till exempel för bebyggelsekapitlet och lagtexter och om konstens roll i stadsrum och boendemiljöer.

Genom ett genomtänkt redigeringsarbete har planen blivit mer lättillgänglig och sökbarheten har ökat för såväl internt bruk som kommunens medborgare.

Upplivelsesförvaltningen menar att den nu redovisade utställningsversionen bör ha goda förutsättningar att fungera som utgångspunkt för kommunens översiktliga planering. Förvaltningen menar också att dess intentioner ger förutsättningar för en utvecklad och bred samverkan mellan kommunens olika förvaltningar.

21. Kommunala pensionärsrådet

KPR beslutar framföra att översiktsplanen i stort är bra. Dock måste belysningen vid parkeringsplatser samt gång-, cykel- och mopedvägar (GeM) förbättras och fotgängare separeras från cyklister och trafikanter i permobiler.

Dessa frågor behandlas lämpligast i arbetet med cykelplan för Enköpings kommun.

22. Naturvårdskommittén

Naturvårdskommittén är kritisk till att man som politiker inte får sådana här handlingar i tryck. Kommittén menar att det är en viktig demokratifråga.

Naturvårdskommittén vidhåller delar av sitt samrådsyttrande:

"Naturvårdskommittén anser att kommunen bör beskrivas utifrån hur landsbygden ser ut. Beskriv markanvändningsfördelningen så att det tydligt framgår att Enköpings kommun är en jordbruksintensiv kommun, en kommun av stor betydelse för långsiktig livsmedelsförsörjning. Enköpings är en "kornbod" av betydelse. Lyft fram procentfördelningen mellan skogsmark och jordbruksmark och den totala arealen jordbruksmark. Räkna gärna om detta till mer konkreta siffror som visar betydelsen av livsmedelsproduktionen i kommunen.

Tillmötesgås.

Naturvårdskommittén anser inte att kommunens betydelse för livsmedelsproduktion har tydliggjorts i näringslivsutvecklingsavsnittet, såsom påstås i samrådsredogörelsen (s.16).

Naturvårdskommittén anser även, precis som i samrådssvaret "att planhandlingarna ytterligare kan beskriva dokumenterat positiva folkhälsovinster med naturvistelse och friluftsliv. Gärna utveckla begreppet "Grön terapi" som en väsentlig möjlighet till förebyggande och rehabiliterande hälsoarbete."

Tillmötesgås.

23. Vafab Miljö AB

I tidigare yttranden beskrivs det regionala samarbetet tillsammans med en önskan om att samarbetet borde förtydligas ytterligare. Vad bolaget kan läsa har översiktsplanen endast kompletterats med textraden "... varav det regionala samarbetet är viktigt" (s92). Bolagets önskan kvarstår därför.

Texten har i detta läge inte uppdaterats då det för närvarande pågår diskussioner om Enköpings framtida roll i Vafab.

Bolaget noterar även att "Del 2 Visioner, mål, strategier..." tagits bort som separat avsnitt. För avfallshanteringen innebär detta bland annat att strategierna för 1) ökad källsortering, 2) tryggnad av utrymmen för god avfallshandling vid detaljplanering samt 3) eftersträvande av gemensam avfallshandling vid ny bebyggelse, inte finns kvar. Bolaget föreslår att dessa istället anges som riktlinjer.

Tillmötesgås.

24. Håbo kommun

Övergripande synpunkter

Enköpings Översiktsplan 2030 är ett överskådligt och lättillgängligt dokument som tydligt formulerar Enköpings ambitioner med den kommande fysiska planeringen. Kartbilder, illustrationer och faktarutor förenklar inläsningen av dokumentet. Kommunens planeringsinriktningar görs tydliga genom formulerade riktlinjer i streckade rutor i marginalen. Att lyfta fram nationella mål och lagstiftning ger ökad tydlighet till de inriktningar som översiktsplanen vilar på.

Inledningsvis fokuserar planen på att placera Enköpings kommun i ett större regionalt sammanhang i Mälardalen. Detta skapar en känsla av att kommunen har en ambition att utveckla kommunen som en del av regionen vilket vi uppfattar som positivt. Ökad dialog och samarbete med angränsande kommuner och myndigheter är en bra utveckling mot en mer enad Stockholms- och Mälardalsregion.

Bebyggelseutveckling

Håbo kommun uppfattar det som positivt att Enköpings kommun uttrycker en ambition att planera hållbart särskilt med avseende på viljan att ny bebyggelse i möjligaste mån ska lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse, infrastruktur och gärna i goda kollektivtrafiklägen. Detta torde bidra till att stärka kollektivtrafikens marknadsandel i hela regionen och öka det hållbara resandet. Inriktningen att inte ta helt nya områden i anspråk för bebyggelse förstärks på andra ställen i planen vilken även det är att betrakta som åtgärd för att utvecklas och växa hållbart. Vi hoppas att detta ska bli en efterlevd inriktning och en stark och tydlig ambition i Enköpings kommun.

Att ge en historisk tillbakablick över Enköpings framväxt ökar förståelsen för dagens landskap och bygd. Enligt planen har Enköpings kommun en levande landsbygd vilket främjar produktion av närodlade livsmedel. Samtidigt är Enköpings kommun en tillväxtkommun med befolkningsökning. Att sammanfatta ambitionerna med bebyggelseutvecklingen i tre områdestyper ger tydlighet och vägledning och kan hjälpa till att göra utvecklingen hållbar.

Ur detta perspektiv är det viktigt att utveckla kommunen efter hållbarhetsprinciper, det vill säga ta så lite ny mark i anspråk genom att förtäta redan befintliga områden. Detta skapar bättre underlag för hållbara transporter och service. Förslagsvis kan de tre områdestyperna prioriteras inbördes med planläggning och bebyggelse i eller nära tätorter som den högst prioriterade för kommunens utveckling. Detta ger en starkare styrning av den kommande planeringen.

Vad gäller Mälarnära boende har kommunen pekat ut viktiga förhållningsregler för exploatering. Mälaren är en viktig gemensam regional resurs och ansvaret för vattenkvalitet, växt- och djurliv delas av samtliga aktörer runt sjön. Det är därför av stor vikt att Mälarens kvaliteter upprätthålls och bevaras på lång sikt.

Bilden delas av Enköpings kommun.

Landsbygdutveckling i strandnära lägen

Översiktsplanen pekar ut två områden i strandnära läget som angränsar direkt mot Håbo kommun. Det är utifrån planens ambitioner svårt att utläsa exakt omfattning på kommande exploatering samt vilken direkt påverkan den skulle ha på boende och verksamheter i Håbo kommun. Det är därför viktigt att vid detaljplanering och bygglovgivning tillta adekvata

samråd och dialoger med berörda.

Håbo kommun kommer samrådats vid en fortsatt utveckling av LIS-områdena.

Vattenplanering

Håbo kommun välkomnar ambitionen till mellankommunala samarbeten för de vattendrag som delas med andra kommuner. Därutöver även Enköpings ambitioner att internt arbeta strategiskt med vattenfrågor.

Veckholms skjutfält

Håbo kommun bedömer att ytterligare utveckling av den militära skjut- och sprängverksamheten vid Veckholms skjutfält innebära betydande påverkan på områden i och runt Norra Björkfjärden och omkringliggande delar av Mälaren. Pågående och utökad verksamhet vid skjutfältet ger upphov till störande och miljöpåverkande buller vilket i sin tur försämrar förutsättningarna för friluftsliv, rikt natur- och djurliv samt bostadsbyggande och -exploatering i och runt Mälaren.

Håbo kommun framhåller att Veckholms skjutfält avvecklas som riksintresse för totalförsvaret och att dess verksamhet förläggs på annan mer lämplig plats.

Försvarets verksamheter är ett statligt intresse som Enköpings kommun inte råder över.

Trafik och kommunikationer

Översiktsplanen uttrycker en tydlig målbild för 2030 avseende trafik och kommunikationer. Bland annat att resande framför allt ska ske med kollektivtrafik samt med cykel till år 2030. Detta är en hållbar målbild. För att det ska bli en genomgående inriktning i översiktsplanen behövs en tydligare färdmedelsprioritering samt strategier för hur kollektivtrafiken kan bli mer attraktiv. Vi ser ett behov av ytterligare kapitel som beskriver hur Enköping ska främja hållbart resande och en tydlig planeringsinriktning som drar åt det hållet. Som ett komplement till översiktsplanen kan kommunen ta fram en trafikstrategi som tydliggör kommunens ambitioner och tillvägagångssätt vad gäller trafik och resande.

Mycket intressanta synpunkter som Enköping tar med i det fortsatta strategiska arbetet. Området behöver fördjupas och arbetas vidare med varvid det önskade extra kapitlet inte kan tas fram i detta läge av översiktsplaneprocessen.

Att bygga ut ny cykelförbindelse mellan Enköping och Bålsta via väg 263 ser vi som en positiv utveckling. Därutöver bör även frågan om en ny cykelförbindelse mellan Krägga och Ståmsvik över en gamla banvallen beaktas.

Frågan tas med i arbete med cykelplan.

Väg 263 är en viktigt interregional förbindelse i norra Mälardalen. Åtgärdsvalsstudie pågår under 2013 och förändringar förväntas med åtgärder längs vägens sträckning. Enköpings kommun borde ha beredskap för kommande utveckling av vägen.

Vi ställer oss positiva till en framtida tågförbindelse mellan Enköping och Uppsala, så kallad Arosälänken. Förbindelsen skulle avsevärt förbättra tillgängligheten mellan Håbo kommun och norra Uppsala län. Dessförinnan se vi gärna en ny bytespunkt för kollektivtrafiken vid Litslena.

Bilden delas av Enköpings kommun.

26. Sala kommun

Sala kommun anser att det saknas bitar i det regionala perspektivet som presenteras. Det är förståeligt att Enköping i första hand räknar sig som en del av Mälardalen och Uppsala län, men för den skulle bör man inte glömma bort andra kopplingar och samband. Det är till exempel olyckligt att man i kartan över Enköpings läge i regionen på s. 11 saknar orter norr om Enköping.

Enköpings kommun instämmer i att kartbilden inte är komplett. Tyvärr är det en sen tidigare framtagen illustration som inte kan redigeras. Däremot har översiktsplanens övriga kartor gjorts om så att de visar angränsande kommuner och markområden. I ett antal kartor har även namn på grannkommuner infogats för att öka orienterbarheten.

Sala och Heby som närmaste grannkommuner norrut är säkerligen viktiga för många av Enköpings medborgare, inte minst landsbygdsborna och de som bor i de norra delarna av kommunen. Skulle man till exempel titta närmare på siffrorna för pendlingen, både ut från och in till kommunen, så framgår det säkert att det finns en koppling mellan Sala och Enköpings kommuner. Detta trots att det i mångt och mycket saknas goda kommunikationer. Sala kommun ser det som en mycket viktig gemensam fråga att jobba för att förbättra dessa, både statusen på riksväg 70 och kollektivtrafikens sträckning.

Enköpings kommun delar denna bild.

Vad gäller tankarna om en ny järnvägssträckning mellan Enköping och Uppsala (Arosälänken) reserverar Sala kommun sig. Vi har i vårt yttrande till remissen av den regionala transportplanen förordat att inte lägga resurser på vidare utredning av denna nybyggnation, då vi anser att det finns betydligt viktigare investeringar att göra.

Sala kommun instämmer i att frågor som kommunikationer, handel, större etableringar, naturen som resurs och så vidare är viktiga mellankommunala frågor och önskar gärna en dialog i sådana ärenden framöver.

Sala kommun och övriga berörda grannkommuner kommer samrådats i större gemensamma frågor.

Angående de områden för vindkraftsetableringar som pekas ut i planen är det framförallt ett som eventuellt ligger inom Sala kommuns intresse. Det är ett område utanför Fjärdhundra, som ligger någon kilometer från kommungränsen mot Sala. Här önskas information vid en eventuell framtida etablering.

Tillmötesgås.

28. Upplands-Bro kommun

Upplands-Bro kommun hänvisar till de kommentarer vi lämnade under samrådet. Det vi framförde då gäller fortfarande. Vi vill bara göra ett förtydligande när det gäller vår syn på väg 263.

I förslaget till ny översiktsplan för Enköpings kommun står att väg 263 är en viktig förbindelse mot Arlanda för boende och verksamma både i Enköpings kommun och i västra och mellersta Mälardalsregionen. Denna väg är den i avståndet kortaste vägen till/från Arlanda. Upplands-Bro kommun anser att Rotebroleden är den primära Arlandaförbindelsen. Därutöver ser vi sträckan Bålsta-Arlanda via väg 912, 969 och 263 över Erikssund som en sekundär Arlandaförbindelse.

Skrivningarna om väg 263 har uppdaterats utifrån Upplands-Bros synpunkter och de gemensamma diskussioner som förts inom åtgärdsvalstudien för vägen.

29. Privatperson

Jag har en övergripande synpunkt som resulterar i två frågor när det gäller de utpekade områdena för möjlig etablering av vindkraft.

1. VAD är det som driver tjänstemän och politiker att tvinga fram ett förslag till att peka ut vindbruksområden i denna ÖP 2030 trots att man inte hittat några lämpliga områden?

Uppenbarligen känner förslagsställarna också till att det inte finns några ställen att bruka vindkraft på i kommunen på ett lämpligt sätt.

Citat ur ÖP 2030 : "Det finns inga vidsträckta skogsområden utan bebyggelse i kommunen."

samt vidare: "Vissa föreslagna vindbruksytor ligger inom landskapstyper som bedöms vara särskilt känsliga för vindkraftsetablering och därför svåra att bedöma hur de eventuellt kan exploateras."

Det framstår som rent idiotiskt att peka ut områden som man nu tyvärr inte ens klarar av att bedöma om de kan exploateras. Det underkänner liksom hela förslaget anser jag.

Kommunen anser att det finns lämpliga områden för vindkraft vilket grundar sig på ett antal analyser och hänsynstaganden. Texten i vindbruksavnittet har setts över för att undvika missförstånd och förtydliga motiveringarna.

"Enköpings kommuns positiva inställning till etablering av vindkraft" kan väl ändå inte vara ett allmänintresse i sig att jämföra med till exempel specifik landskapsbild, redan etablerade lantbruks förutsättningar och värde eller de boendes välmående??

Det är politiskt prioriterat att arbeta med vindkraft i Enköpings kommun. Utpekandet av vindbruksområden har ställts mot allmänna intressen och avvägningar gjorts. Konkret visar detta sig i hur vindbruksområdenas antal och omfattning har begränsats under översiktsplanprocessens gång.

OM målbilden är som man påstår att "Kommunen tillåter inte vindkraftsetablering i känsliga områden" måste väl kommunen ta konsekvensen av det? I en annan mening säger man sedan att "De obebodda områden som finns i kommunen är få och förhållandevis små och kan dessutom ha andra motstående intressen som behöver beaktas."

2. På vilket sätt beaktar man ovanstående?

Vindbruksområdena har genomgått en första lämplighetsprövning i översiktsplanen. Det kommer fortsatt ställas krav i tillstånd och lovgivningsprocesser för att säkerställa en vindbruksetablerings lämplighet i enlighet med rådande lagstiftning. I detta skede har möjliga områden identifierats utifrån beskrivna kriterier. Det är i den fortsatta processen som de slutgiltiga avvägningarna görs.

Eftersom jag själv känner till område 6 Vallby/Boglösa/Lillkyrka - Storskogen håller jag mig sedan mer specifikt till det och undrar:

3. Varför föreslår ni ett område för vindbruk trots att "Landskapsanalysen karakteriserar den här delen av kommunen som ett småskaligt odlingslandskap vilket anses vara känsligt till mycket känsligt för etablering av medelstora och stora vindkraftverk"? (Citat ur ÖP 2030 igen.)

Den refererade landskapsanalysen är grovt avgränsad och delar in landskapet i ett fåtal karaktärer. Inom varje område finns såklart mindre avgränsade områden med andra landskapskaraktärer och förutsättningar. Utifrån landskapsanalysen har därför även den kommunala erfarenheten och lokalkännedomen medfört att vindbruksområdena ändå anses lämpliga inom de känsliga landskapskaraktärerna. Vindbruksavsnittet har förtydligats med resonemang kring detta.

Privatperson 17 i samrådsredogörelsen fick inget svar på frågan om varför riktavståndet 600 meter säkerhetsavstånd till boende används i stället för två kilometer. Jag undrar samma sak.

4. Varför används riktavståndet 600 meter säkerhetsavstånd till boende?

Efter diskussion i den politiska styrgruppen har skyddsavståndet höjts till 800 meter vilket även resulterat i att ett vindbruksområde utgått och resterande begränsats och reviderats.

Jag känner dessutom flera permanentboende närmare än 600 meter från utpekat område om man ska gå efter er karta. (Den är visserligen en smula otydlig eftersom skala ej är angiven.) Och på det följer den näst sista frågeställningen:

5. Har kommunen med anledning av förslaget gjort något riktat utstick till de boende i närheten av område område 6 Vallby/Boglösa/Lillkyrka - Storskogen? Hur väntar sig kommunen annars att få in relevanta synpunkter från berörda? Jag

hittade detta av en ren slump eftersom en kollega arbetar med motsvarande.

En riktad information lämpar sig snarare till de senare skedena i en eventuell vindkraftsetablering. Översiktsplanen har samrått brett utifrån vad plan- och bygglagen anger och inte skickats ut till avgränsade geografiska områden utifrån ämnesområden.

Och slutligen, en sista fråga av ren nyfikenhet

6. Hur reagerar de djur som idag tillbringar sommarhalvåret på hagmarkerna närmare än 100 meter från en tänkt anläggning på buller etc? Jag ser inte att man redovisat detta någongstans. Och de som bor precis intill driver ju jordbruk med mjötkor bland annat.

Denna fråga har inte behandlats inom ramen för översiktsplanen.

30. Privatperson

Jag vill att man ska lägga till det här i tal, tanke och skrift för hela EU och Kommunen och landets lagar i vad som är miljövänligt att sälja!

Jag tänker att det är väldigt mycket som säljs som måste förbjudas. Människor måste i största mån köpa mat på lösvikt i förpackningar som man inte får slänga. Tobak måste man förbjuda och många saker som säljs i presentbutiker.

Jag hoppas hitta fler förslag snarast för kommunen, landet och EU.

Dessa stora politiska frågor regleras inte i en enskild kommuns översiktsplan.

31. Privatperson

Vi vill yttra oss angående de vindbruksytor som har framförts i ÖP särskilt i Simtuna. Kobyäng eller Kobyslätten med betäckning 5 är en vacker historisk mark som kan vara utan vindkraftverk. Här är marken ca 30m över havet och de planerade vindkraftverken 150m eller högre.

På norra sidan finns Skutters skans en fornborg från järnåldern. Det vore helt förödande att framför detta turismmål ställa flera mycket stora vindkraftverk. Det är kulturlandskapet och den historiska dimensionen som skulle tillintetgöras (bilaga 1).

Efter diskussion i den politiska styrgruppen har skyddsavståndet mellan vindbruksområde och bebyggelse höjts till 800 meter. Detta har resulterat i att vindbruksområdet Kobyslätten utgått och resterande begränsats och reviderats.

Områdena vid riksväg 70 med betäckning 1,2,3 och 4 är visserligen rätt glest befolkade men vi tycker att kommunen ändå ska se till att vi inte blir inringade av vindkraftverk. Marken där är ca 50-60m över havet och skogen knappast mer än 20-25 m hög. Så mer än hälften av vindkraftverken kommer att synas på mycket långt håll. Vi i Sverige har vattenkraft och kärnkraft med stor omfattning som producerar den CO2 fria el som behövs. Att försöka ge sken av att CO2 kommer att minska om Sverige tillåter fler vindkraftverk kan vi inte tro på (bilaga 2). Och att vindkraftverk inte kan be upphov till luftföroreningar är heller inte sant (bilaga 3).

Även område 1 (tidigare 1,2,3 och 4) har avgränsats i och med det nya skyddsavståndet. Hänsyn har även tagits för att framtida eventuella vindkraftverk inte ska omringa befintlig bebyggelse.

I en rekommendation från Regeringskansliet sägs att 1000 m är ett hänsynsavstånd som man nu efter flera år av vindkraftverk, intervjuer med utsatt befolkning och forskning tycker ska vara avståndet mellan bostäder och vindkraftverk, ett minimum är 750 m. (bilaga 4,5 och 6).

Efter diskussion i den politiska styrgruppen har skyddsavståndet mellan vindbruksområde och bebyggelse höjts till 800 meter.

Sidan 100 i utställningshandling angående när vindkraftverk ska skrotas:

Vi vill att kommunen begär av vindkraftbolaget att de ska avsätta en depositionsavgift för skrotning och återställande av marken. Exempelvis ett vindkraftverk kostar ca 33 miljoner med alla kringkostnader så vad kan då en depositionssumma vara för att få bort alla delar, även hela betongfundamentet. Domar finns.

Vi vet precis som ni som arbetar med Översiktplan att en del av detta har ni läst tidigare.

Det vi är angelägna om är att alla inventeringar utförs noggrant; Inventering av fåglar, fladdermöss (de i vårt uthus finns inte längre kvar. Varför? Det står redan ett olagligt vindkraftverk i närheten). Inventering av våtmarker och mossor och myrar. Olagligt vindkraftverk är det som inte följer Maskindirektivet och CE-märkningen. Sverige har skrivit under Avtal med EU men anser att de ska köra i "gräddfil".

Även kommunen är angelägen om att framtida inventeringar utförs på erforderligt sätt. Detta kommer tillgodoses i tillstånds- och lovgivningsprocessen.

Något annat. Om ni tycker att få personer svarat på ÖP så är det förståligt. Det kompakta materialet kan vara stort och

tungt att ta sig igenom. Biblioteken har begränsade öppettider och hur ska man hinna titta i bokbussens pärm. Ett förslag; Disseker materialet exempelvis låt Fjärdhundra /Simtuna få ett eget häfte för just denna del av kommunen. Hänvisa till biblioteket för att läsa hela ÖP. Det ska finnas på platser som människorna besöker ex. matbutiken och vårdcentralen. Några stolar, bord, papper och pennor + förstoringsglas tror vi skulle ge fler synpunkter.

Vi vill att kommunen låter Upplandsmuseet och hembygdsföreningar ta del av nya översiktsplanen. Upplandsmuseet för det är ett länsmuseum och hembygdsföreningarna för planer om vindkraftverk berör hembygden. Skicka papper till och ge dem samma tid och tillfälle som vi andra fått för att skriva ett yttrande. Ni har verkligen slarvat med listan på vilka instanser som ska ges möjlighet att yttra sig.

Det är beklagligt om invånarna i Enköpings kommun upplevt att remisserna av översiktsplanen varit otillgängliga. I det fortsatta översiktliga planeringsarbetet, när kommunen avser ta fram ortsanalyser för kommunens mindre tätorter, är ambitionen att involvera och engagera invånarna och föreningarna i kommunens olika delar.

Vi vill även att kommunen påvisar hur kommuninvånarna kommer att få arbetstillfällen vid eventuell vindkraftverksetablering. Det är önsketänkande. Det blir inget av det. Vindkraftbolagen har redan kvalificerad personal. Påståendena går att läsa under sociala konsekvenser och ekonomiska konsekvenser i ÖP.

Vi blir mer än arga när kommunen utpekar en liten del av hela Enköpings kommun som kanske lämplig för vindkraftsetablering. Detta för att bebyggelsen är så spridd. Ska människor just i denna lilla del behandlas annorlunda än i övriga kommunen?

Enköping ska använda sitt VETO och säga nej tack till vindkraftverk med omtanke om alla innevånare. Det finns andra energikällor som inte skapar ångest och oro inför framtiden.

